

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp
Dossier Kernenergie – Lokaal Impact
Rapport 'Lusten en lasten in balans'

Zaaknummer
612285

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 28 januari 2025

Geachte voorzitter,

Met deze brief bieden wij u het Lokaal Impact Rapport 'Lusten en Lasten in balans' aan, over de mogelijke bouw van twee kerncentrales in Borssele.

Met het bekend worden van Borssele als politieke voorkeurslocatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales en de wens van het Rijk om de huidige kerncentrale in Borssele langer open te houden, hebben wij direct aangegeven dat lasten en lusten voor Zeeland wel evenwicht moeten zijn.

Onze ambitie is om kansen die deze ontwikkelingen met zich meebrengen optimaal te benutten en (extra) investeringen te plegen die Zeeland duurzaam versterken, om daarmee een structurele meerwaarde te realiseren voor de provincie.

Als eerste stap hierin zijn het Zeeuwse Voorwaardenpakket door uw Staten vastgesteld en de Borselse Voorwaarden door de Raad van Borsele.

Rijk-Regiopakket

Om de lasten en lusten in evenwicht te brengen en structurele meerwaarde te realiseren, is het van belang dat met het Rijk afspraken worden gemaakt en dat deze juridisch geborgd zijn. Deze afspraken dienen niet incidenteel of tijdelijk, maar langjarig en structureel van aard te zijn.

Deze afspraken moeten worden vastgelegd in een Rijk-Regiopakket. De weg hiernaartoe is vastgelegd in een intentieverklaring tussen het Rijk, de gemeente Borsele en ons als provincie.

Rapport

Om de Zeeuwse Voorwaarden aan te scherpen en potentiële kansen nog beter in beeld te krijgen hebben wij, samen met de gemeente Borsele, aan Lysias en HZ University of Applied Sciences (vanaf nu: de HZ) opdracht gegeven om een impactonderzoek uit te voeren.

Het doel van dit onderzoek was om een reële inschatting te maken van de impact die de bouw van nieuwe kerncentrales in Borssele met zich meebrengt. Daarbij gaat het om de impact van de bouw en exploitatie van twee nieuwe kerncentrales op de inwoners in de directe omgeving van de centrales, inwoners in het overige deel van Zeeland en andere betrokkenen in de regio.

Daarnaast was het doel van het impactonderzoek om zicht te krijgen op te treffen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen (mitigeren), en mogelijke kansen in beeld te brengen die de komst van twee nieuwe kerncentrales met zich meebrengen voor Zeeland.

Derde doelstelling van dit onderzoek was om een goede basis te leggen voor een nulmeting en monitoring.

Publiekssamenvatting

Vanwege de omvang van het rapport is besloten om een publiekssamenvatting te maken. Deze is op dit moment nog niet beschikbaar, maar wordt binnenkort verwacht en zal dan aan u worden aangeboden.

Disclaimer

Belangrijke informatie was tijdens het uitvoeren van dit onderzoek nog niet beschikbaar. Dan gaat het bijvoorbeeld om het definitieve besluit over de voorkeurslocatie Borssele, de uitkomsten van technische haalbaarheidsstudies, de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), de milieueffectrapportage, de voorwaarden voor de vergunningverlening, de keuze van de aannemer(s) en de contractvoorwaarden die met de bouwer(s) worden overeengekomen.

Lysias en de HZ geven aan dat dit rapport daarom moet worden beschouwd als een eerste versie en als een levend document.

Onderzoek

Voor dit impactonderzoek zijn de volgende twee hoofdvragen geformuleerd:

1. Wat is de verwachte impact van de komst van twee nieuwe kerncentrales op de brede welvaart in Zeeland voor inwoners in de directe omgeving van de centrales (de Sloedorpen), voor inwoners in het overige deel van Zeeland, en voor andere betrokkenen?
2. Welke (aanvullende) maatregelen kunnen genomen worden om de brede welvaart in Zeeland te waarborgen en te versterken tijdens de bouw- en exploitatiefase van de nieuwe kerncentrales?

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen is een documentenstudie uitgevoerd, is met experts en ervaringsdeskundigen uit referentiegebieden gesproken en zijn diverse bijeenkomsten met betrokken en belanghebbenden uit de regio georganiseerd.

Impact bouw nieuwe kerncentrales Borssele

In het rapport schrijven de opstellers dat ze ervan uitgaan dat een bouwperiode van 10-15 jaar reëel is. Dit is aanzienlijk langer dan de planning van het Rijk, die uitgaat van 7 jaar vanaf start van de bouw tot inbedrijfname.

Verder moet altijd bedacht worden dat naast de ruimte benodigd voor de kerncentrales er ook ruimte nodig is voor werkterreinen. Het werken met één of meerdere werkterreinen betekent dat sprake kan zijn van meerdere impactlocaties. Dit kan zowel voordelig als nadelig uitpakken voor de directe omgeving. Het werken met afgezonderde bouwterreinen kan bijvoorbeeld overlast rondom de beoogde bouwlocatie voorkomen, maar het kan evengoed een verminderde economische spin-off voor het gebied tot gevolg hebben.

In het rapport wordt uitgegaan van de politieke voorkeurslocatie Borssele als epicentrum voor de lokale impact.

Maatregelen en kansen nieuwe kerncentrales Borssele

Voor het verminderen van de negatieve impact worden de volgende adviezen gegeven in het rapport.

1. Kom de inwoners, die de meeste lasten ervaren, ruimhartig tegemoet
2. Bespreek met North Sea Port en bedrijven in Sloegebied gewenste maatregelen en mogelijke incentives (stimulansen)
3. Tref maatregelen om overlast bouwverkeer te beperken
4. Ontwikkel een programma voor het huisvestingsvraagstuk en organiseer regionale afstemming
5. Creëer voorzieningen voor zorg en onderwijs
6. Breng in beeld over welke onderwerpen afspraken nodig zijn in aanbestedingsvoorwaarden en vergunningverlening
7. Benut de structuur van de Veiligheidsregio om veiligheidsvraagstukken te identificeren
8. Anticipeer op onzekerheden in de planning
9. Besteed voortdurend aandacht aan informatie-uitwisseling en participatie
10. Organiseer structureel partnerschap en waarborg duurzame investeringen

Wat betreft de kansen zijn dit de adviezen:

1. Realiseer een positieve nalatenschap voor Borssele en Zeeland
2. Investeer in (technisch) onderwijs op basis van een gezamenlijke onderwijsagenda
3. Zorg ervoor dat lokale ondernemingen zich tijdig kunnen voorbereiden

4. Versterk het vestigingsklimaat en -imago
5. Ontwikkel een overkoepelende integrale strategie voor transitie naar duurzame energie
6. Ontwikkel een integrale landschapsvisie en investeringsprogramma

Vervolgonderzoek

In het rapport wordt ook geadviseerd over vervolgonderzoek:

1. Samenhang en afstemming tussen onderzoeken.
2. Actualisering impactonderzoek.
3. Onderzoek naar cumulatie van risico's en veiligheidsimpact.

Nulmeting en monitoring

Een continu proces van monitoring en evaluatie is nodig voor het volgen van de gevolgen, te verwachten effecten, zorgen en impact, en om te toetsen of deze daadwerkelijk plaatsvinden. In het rapport zijn de ingrediënten voor een monitoringprogramma beschreven.

Organiseren van uitvoeringskracht

Een andere aanbeveling uit het rapport betreft het voortzetten van de samenwerking tussen ons en gemeente Borsele op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau.

Het rapport adviseert om gezamenlijke programmaorganisatie op te richten, waarbij ook het Rijk goed wordt aangehaakt.

Reflectie

De maatregelen en kansen die in het rapport worden genoemd zijn voor ons zeer herkenbaar. Deze hadden wij al in beeld. Daarmee bevestigt het rapport dat wij de goede stappen aan het zetten zijn. Wij zijn met alle genoemde onderwerpen namelijk al bezig of hadden ze al gesignaleerd als punt dat zal moeten worden opgepakt.

De punten genoemd onder Vervolgonderzoek zullen wij oppakken, net als de nulmeting en monitoring.

Verder zullen wij het rapport ook betrekken bij het verder uitwerken van de Zeeuwse Voorwaarden en onze input voor het Rijk-Regiopakket.

Met de gemeente Borsele en het Rijk zullen wij het gesprek aangaan over het organiseren van de uitvoeringskracht.

Aanbieden aan minister en informatieavond

Tijdens het Bestuurlijk Overleg op 27 januari is het rapport aan de minister aangeboden.

Op 29 januari is er een informatieavond georganiseerd voor alle deelnemers die input hebben geleverd voor de totstandkoming van het rapport.

We verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Maar als u behoefte heeft aan meer uitleg over het rapport of de stand van zaken rondom het onderwerp Kernenergie in algemene zin, dan zijn wij natuurlijk altijd bereid om u nader te informeren.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Lokaal Impact Rapport 'Lusten en Lasten in balans'

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.